

OZP hlásí nárůst očních onemocnění o desítky procent. Včasné vyšetření může předejít komplikacím

Počet lidí s očními problémy v Česku stoupá. Zhoršuje se zrak u dětí i seniorů, přibývá krátkozrakosti i vážnějších onemocnění, která často probíhají bez příznaků. Zdravotní pojišťovna OZP eviduje za poslední čtyři roky nárůsty očních chorob o desítky procent. Na vině je nejen přirozené stárnutí populace, ale také stále častější odkládání vyšetření zraku u mladých dospělých. Přitom včasná prevence výrazně snižuje riziko komplikací.

Nárůst výskytu očních onemocnění v Česku se týká všech věkových skupin. Stoupá počet dětí s krátkozrakostí i seniorů s diagnózami, které mohou vést k trvalému poškození zraku. „Srovnali jsme data našich pojištěnců v letech 2020 a 2024. Ukázalo se, že u šedého zákalu došlo k navýšení o 25 %, u zeleného zákalu o 14 %, u makulární degenerace o více než 50 %, u odchlípení sítnice o 28 % a u syndromu suchého oka o 100 %,“ popisuje MUDr. Jana Ježková, vedoucí Asistenční služby zdravotní pojišťovny OZP.

Evropská data ukazují, že až 70 % mladých dospělých ignoruje první známky zhoršení vidění a odkládá návštěvy očního lékaře. „Mladí lidé oddalují prohlídku o oftalmologa. Nejčastěji je to proto, že mají pocit, že se jedná jen o únavu nebo jejich rozvíjející se zdravotní problém nemá zpočátku žádné příznaky. Odklad preventivního vyšetření, tedy i začátku řešení případného problému může znamenat zbytečné komplikace,“ vysvětluje MUDr. Valér Vojník, oftalmolog a oční chirurg z Očního centra Poděbrady.

Zelený zákal i makulární degenerace se často neprojeví

Delší dobu bez varovných signálů může probíhat především glaukom (zelený zákal). Podle nových dat z roku 2025 až 50 % pacientů s glaukomem v ČR vůbec netuší, že tímto onemocněním trpí. „Pokud neabsolvujete pravidelná preventivní vyšetření, objevíte ho až ve chvíli, kdy se začne zužovat vaše zorné pole. Jenže poškození, které mezitím vznikne, už nelze vrátit zpět,“ objasňuje oftalmolog a doplňuje: „Screeningové programy přitom ukazují, že až 1 z 20 lidí nad 40 let má zvýšený nitrooční tlak, což je hlavní rizikový faktor glaukomu.“

Podobně funguje i věkem podmíněná makulární degenerace (VPMD), která se projevuje deformacemi ve středním zorném poli. Postihuje téměř 10 % lidí nad 65 let, ale jen třetina z nich je pod odborným dohledem. Nové výzkumy ukazují, že kouření zvyšuje riziko VPMD až čtyřnásobně, přesto o tom ví jen pětina seniorů.

Krátkozrakost u dětí je na vzestupu

Zaznamenaný je také výrazný nárůst krátkozrakosti u školáků a dospívajících, hlavně ve městech. Podle Brien Holden Vision Institute (2023) mají děti, které tráví méně než hodinu denně venku, až trojnásobné riziko vzniku krátkozrakosti. „U nás se v posledních pěti letech počet dětí s diagnostikovanou myopií zvýšil o 40 %, nejvýrazněji u věkové skupiny 7–12 let. Novější studie zároveň ukazují, že až 30 % z těchto dětí má progresi o více než 1 dioptrii ročně – tedy rychlejší zhoršování, než se dříve předpokládalo,“ popisuje MUDr. Vojník.

Syndrom suchého oka – tichá digitální epidemie

Výrazně narůstá i počet lidí se syndromem suchého oka, zejména mezi mladými dospělými. U uživatelů digitálních zařízení se potíže objevují stále častěji – průměrný uživatel chytrého telefonu mrkne až o 60 procent méně často než při běžné činnosti, což snižuje zvlhčení povrchu oka. *„Evropská studie z roku 2024 ukazuje, že až 60 % lidí pracujících z domova udává příznaky suchého oka, ale 40 % z nich nikdy nevyhledalo odbornou pomoc. U mladých dospělých (18–30 let) je syndrom suchého oka už druhou nejčastější oční diagnózou,“* zmiňuje oftalmolog.

Prevence jako nástroj úspory

Preventivní prohlídky u oftalmologa pomáhají nejen pacientovi, ale i zdravotnímu systému. Podle studie zveřejněné v Health Economics Review a dalších aktuálních odhadů mohou předejít výdajům ve výši 8 000 až 15 000 Kč na jednoho pacienta, pokud se onemocnění zachytí včas. *„Většina dospělých navštíví očního lékaře až ve chvíli, kdy má konkrétní potíže. Tím se snižuje šance na úspěšnou léčbu – zejména u chronických onemocnění sítnice nebo glaukomu. Přitom je ale zrak náš naprosto nejdůležitější smysl, s jehož slábnutím ztrácí život významně na kvalitě,“* vysvětluje MUDr. Jana Ježková, vedoucí Asistenční služby zdravotní pojišťovny OZP. To má kromě osobních dopadů i efekt na fungování celé země, protože ztráta produktivity kvůli neléčeným očním onemocněním stojí českou ekonomiku podle odhadu studie "Economic burden of visual impairment in Europe" z roku 2023 přes 2 miliardy Kč ročně.

Co na to zdravotní pojišťovny?

Na potřebu systematické prevence začínají reagovat také zdravotní pojišťovny. Například zdravotní pojišťovna OZP hradí preventivní vyšetření zraku a nabízí také benefity až do výše 10 000 Kč na brýle či dioptrické čočky. Finanční příspěvek je vázán na aktivitu pojištěnce v aplikaci VITAKARTA, tedy je součástí promyšleného systému pobídek k většímu zájmu o preventivní zdravotní programy. Pojištěnci OZP dále mohou využívat tzv. Asistenční službu.

„Naše Asistenční služba, která zajišťuje vyhledání odborníka, objednání na vyšetření i zdravotní dopravu, zaznamenala v roce 2024 více než 700 žádostí o pomoc se zajištěním očního vyšetření. Vloni oftalmologie patřila mezi čtyři nejčastěji poptávané odbornosti,“ popisuje MUDr. Ježková.

Z dat OZP vyplývá, že nejvíce těchto žádostí přicházelo od lidí ve věku 20 až 60 let, tedy od pracujících, kteří často péči odkládají kvůli nedostatku času nebo složité dostupnosti ordinací. Výrazný zájem ale projeví i rodiče dětí ve věku 7–12 let. Požadavky pro mladší děti (0–6 let) tvořily menší, ale stabilní část a rodiče hledali pomoc se zajištěním vyšetření po prvních známkách zrakových potíží.

„Pro některé klienty je složité vyhledat lékaře, kterého si mohou dovolit navštívit. Těm právě pomáháme najít řešení. OZP je velká stabilní zdravotní pojišťovna a po celé České republice má nasmlouváno přes 900 ordinací očních lékařů“ doplňuje MUDr. Jana Ježková, vedoucí Asistenční služby OZP.

Na prohlídku alespoň jednou za dva roky

Praktičtí lékaři provádějí orientační vyšetření zraku v rámci běžných preventivních prohlídek, které jsou plně hrazené. Při podezření odesílají pacienta ke specialistovi. U osob ve věku 45–61 let je doporučeno oční vyšetření specialistou 1× za 4 roky, u diabetiků pak každoročně. *„Zvláště pacienti s cukrovkou, vysokým krevním tlakem nebo pozitivní rodinnou anamnézou by neměli prevenci podceňovat. Například diabetická retinopatie může zpočátku probíhat bez příznaků, ale bez léčby vede k nevratnému poškození sítnice,“* dodává MUDr. Valér Vojník, oftalmolog a oční chirurg z Očního centra Poděbrady.

5 signálů, že se zrakem není něco v pořádku

A jaké projevy očí byste určitě neměli podcenit, protože mohou signalizovat nějaký zdravotní problém?

- Rozmazané nebo deformované vidění
- Výpadky v zorném poli (centrální či periferní)
- Záblesky, stíny, pohyblivé skvrny
- Náhlé zhoršení zraku
- Bolest oka, která přetrvává

Zdravotní pojišťovna OZP (207)

OZP je s více než 755 tisíci klienty jednou z největších zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven v České republice. Své pobočky má ve všech krajských městech a spolu s dalšími klientskými centry v řadě významných sídel v Česku je dostupná na celkem 40 pracovištích. OZP poskytuje svým klientům nonstop Asistenční službu a pokročilou elektronickou komunikaci. Zejména portál VITAKARTA umožňuje bezpečně využít služby nabízené OZP bez nutnosti osobní návštěvy pobočky prostřednictvím internetu, nebo aplikace v mobilním telefonu.

Kontakt pro média: František Tlapák (mluvčí), Tel.: 777 468 855, E-mail: media@ozp.cz

Twitter: [@pojistovnaOZP](https://twitter.com/pojistovnaOZP)

LinkedIn: [@pojistovnaozp](https://www.linkedin.com/company/pojistovnaozp)

Facebook: [@pojistovnaozp](https://www.facebook.com/pojistovnaozp)